

Максименко С. Д. [та ін.] ; Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України [та ін.]. С. 124-127.

3.Солдатова О. С. Соціально-психологічні особливості адаптації внутрішньо-переміщених осіб. Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія», 2017. С. 80-83

*Науковий керівник: Леся ХОМЕНКО-СЕМЕНОВА,
канд. пед. наук, доцент*

УДК 316.77:32.019.5(043.2)

Наталія ШАПЕНКО

Національний авіаційний університет., Київ

РОЛЬ КОНФЛІКТОГЕНІВ У МІЖОСОБИСТІСНОМУ СПІЛКУВАННІ

Сучасні умови життя дедалі більше провокують появу стресових станів, що в свою чергу, породжує виникнення міжособистісних конфліктів. Адже всі події, які відбуваються сьогодні не можуть не позначатися на психіці людини і, на жаль, здебільшого негативно. Це впливає на те, як вона справляється зі стресом та як на нього реагує. Велика кількість інформації, що передається під час живого чи онлайн-спілкування наповнює життя сучасної людини. Побачене та почуте може викликати у особистості різні відчуття, зокрема неприємні або негативні почуття та емоції, що стають психологічним тригером конфліктних ситуацій.

Конфлікти – це об'єктивне й неминуче явище людського життя, адже останнє являє собою постійний діалектичний процес виникнення проблем та їх розв'язання. Конфліктом можна назвати таку ситуацію, за якої непорозуміння, що виникло між співрозмовниками, набуває досить різкої та гострої форми, що часто виходить за межі норми [1]. Конфлікти відбуваються впродовж усього життя індивіда, вони є травмуючими подіями, які мають негативний вплив на психіку людини та на її соціальні зв'язки. Невизначеність ситуації з особою, яка завдала неприємні відчуття, змушують індивіда якимось захищатися. Людина, перебуваючи у суспільстві, обирає сама, яку стратегію захисту застосувати, але загалом одним з варіантів початку та розвитку конфліктної ситуації – є конфліктогени, які погіршують її становище в соціумі.

Загальновідомо, будь-який конфлікт – це зіткнення протилежних поглядів, через що виникає загострення відносин між учасниками. Конфлікт відбувається у декілька етапів і чим більше він їх проходить, тим важче його припинити, тому для цього особи, які перебувають у невизначеному становищі починають блокувати кульмінаційну дію в конфліктній ситуації і для цього використовують велике різноманіття конфліктогенів.

Конфліктогени – це слова, дії (чи бездіяльність), що можуть призвести до конфлікту, спрямовані на те, щоб образити, принизити опонента, вивести його з себе [2]. Дослівний переклад слова «конфліктоген» – це «той, хто народжує конфлікти». Загалом загострення ситуації відбувається через використання образливих висловів, які, негативно впливаючи на психіку людини, розпалюють міжособистісний конфлікт.

Вплив конфліктогенів на психіку людини можна пояснити тим, що більшість суб'єктів набагато чутливіші до думки інших осіб. Особлива чутливість людини щодо звернених до неї висловів походить від бажання захистити себе, свою гідність від можливого скривдження. Люди не такі обережні, коли справа стосується гідності інших, і тому не так помічають за собою образливих слів та дій. Конфліктоген – це не лише підстава для конфлікту, але й джерело для множини конфліктів, що виникають з різних підстав. Реакція людини на конфліктоген зазвичай одноманітна. Загалом учасник конфлікту відповідає сильнішим або схожим конфліктогеном. Наростання конфліктогенів спричинено: образами, психотравмами дитинства та їх переживаннями, бажанням зняти напругу, захистити себе, відповісти образою на образу. Тому застосування конфліктогенів є основною з причин виникнення конфліктів.

Конфліктогени несуть у собі потенційну схильність до ескалації конфліктів і, по суті, кожен конфліктоген можна звести до однієї з трьох психологічних першопричин [3]:

1) домінування – це прагнення людини до лідерства, пригнічувати інших при спілкуванні. У більшості випадків це прагнення виражається через ворожу поведінку людини та супроводжується ігноруванням суспільних норм;

2) агресивність – це готовність до агресивної поведінки. Вона є однією з вроджених установок, що виражається в прагненнях наступальних або насильницьких дій, завдати шкоди або знищити об'єкт наступу;

3) егоїзм – надмірна турбота про себе та свої почуття. Виражається переважанням у життєдіяльності корисливих особистих інтересів і потреб без урахування інтересів інших людей і соціальних груп.

Причини виникнення конфліктних ситуацій залежать від використання конфліктогенів у міжособистісному спілкуванні. Таким чином, стає зрозумілим, що важливе значення у попередженні або зниженні конфліктів у суспільстві належить роботі людини над посиленням контролю змісту конфліктогенів. Оскільки спілкування з використанням конфліктогенів варто завжди розглядати як таке, що блокує співпереживання, інші прояви емпатії. Відмова від використання конфліктогену на конфліктоген, тобто прямого негативного і неетичного ставлення (звинувачення, сарказм, ігнорування під час спілкування), зверхності, вихвалювання, менторського ставлення (категоричне оцінювання, зайві поради), нещирості та нечесності (обман, маніпулювання), а також регресивної поведінки (недоречні питання, сперечання) дозволяє мінімізувати чи взагалі уникнути конфлікту із співрозмовником, залишитися з ним в якісному контакті та посилити взаємну довіру.

Список літератури

1. Дімітріу С. Лексичні конфліктогени в мові повісті Івана Нечуя Левицького «Кайдашева сім'я». *Лінгвістика, літературознавство, культурологія XXI століття: традиції, новаторство : зб. наук. праць / [відп. ред. Л. М. Коваль].* Вип. 5. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2022. 188 с.
2. Гордієнко Н.В., Казакова С.В. Конфлікт у закладі освіти: можливості конструктивного розв'язання: спецкурс для слухачів очно-дистанційної форми навчання в системі післядипломної освіти. Київ, 2020. 47 с.
3. Ващенко І.П., Зелінська О.П. Реагування на ініціальні конфліктогени під час проведення судового розгляду справи. *Проблеми сучасної психології.* 2018. Вип. 41. С. 53-61.

*Науковий керівник: Наталія ДЕМЧЕНКО,
канд. пед. наук, доцент*

УДК 316.77:32.019.5(043.2)

Наталія ШАПЕНКО

Національний авіаційний університет, Київ

РОЛЬ ЗМІ У ФОРМУВАННІ ПОЛІТИЧНОЇ СВІДОМОСТІ

В наш час світ наповнений безліччю інформації, що розповсюджується засобами масової інформації. Комунікативні технології мають серйозний вплив на життєдіяльність кожної особистості, адже щодня мозок людини опрацьовує безліч інформації,